

Pál Katalin

Székelyföld Brüsszeli Képviseleti Irodája

The Office of Szeklerland in Brussels

ÖSSZEFOGLALÁS

Székelyföld mint létező, élő entitás ezeréves múltra tekint vissza, történelme szervesen összekapcsolódik a magyarság történelmével. Mai politikai-gazdasági helyzete mégis méltatlanul alatta marad a szabad Európában őt megillető státusnak. A tanulmányban ennek a tézisnek kibontásával jutunk el Székelyföld önálló brüsszeli képviseletének létrehozásához, amely maroknyi elhivatott erdélyi magyar politikus sokévi munkájának köszönhetően válhatott álomból valósággá.

SUMMARY

The existing and live entity of Szeklerland has a history of a thousand years closely intertwined with the history of the Hungarians. Nevertheless, its current

political and economic status remains unjustly below its rightful status according to the relevant European regulations. In this study an analysis of the latter is performed to justify the need to establish an independent representation of Szeklerland in Brussels, a dream that was actually and finally realised as a result of many years of dedicated efforts by a handful of Transylvanian politicians.

A SZÉKELYSÉG EREDETE

Székelyföld története a magyar honfoglalással kezdődött, és ahogy a magyarság átvészelte az elmúlt évezredet, úgy Székelyföld is túlélte megannyi nehézséget. Túlélte, és Európa részévé vált, ahová mindig is tartozott. Ezt a szép gondola-

---

PÁL KATALIN, végzős hallgató, Kodolányi János Főiskola, Társadalomtudományi Tanszék, Nemzetközi Tanulmányok szak (palk74@gmail.com). A tanulmány a saját szakdolgozat alapján készült.

tot gyakran árnyékolta be nehéz sorsa, és Székelyföld még mindig kénytelen megtapasztalni végzetének árnyoldalait, még most, a soknemzetiségű Európában is.

Székelyföld autonómiája gyakorta visszatérő ügye a romániai politikának, különösen a romániai magyar belpolitikának. Ennek ellenére ez az ügy nem csak romániai belügy, és nem csak a magyarság és a székely nemzet közös küzdelméről szól. Az Európai Unió egyik fő elve, a regionális megközelítés is elvárásokat teremt az autonómia tárgyában. Az Európai Unió egyidejűleg a régiók hazája is, amely azt jelenti, hogy a fejlesztési programok felosztása regionális alapon történik. Nyilvánvaló, hogy Székelyföldnek össze kell hangolnia fejlesztési elveit a regionális tervekkel. Ugyanakkor a román állam, ahová Székelyföld kényszerűen tartozik, nem adja meg a lehetőséget, hogy önálló régióvá válhasson, bár területe és az itt élő székely nép homogenitása magától értetődő módon igazolná ezt a lépést. A hivatalos román álláspont elutasító a Székelyföld független régiós státusának megszerzését célul kitűző székely törekvésekkel, és teljességgel elzárkózó a székely nemzet autonómiatörekvéseivel szemben. Ez a negatív hozzáállás csak politikai és érzelmi indokokkal magyarázható, amelyeknek vajmi kevés közül van a valós szakmai és tárgyilagos érvekhez. Ebben a barátság-talan környezetben egy kitartó székelyföldi politikusnak sikerült mégis nagy eredményt elérnie: egy székelyföldi regionális iroda megnyitását Brüsszelben, „Európa fővárosában”, a magyar uniós elnökség féléves periódusa alatt, 2011-ben.

A megnyitó komoly politikai vihart kavart a román és a magyar kormányzat kö-

zött. Az iroda működésképtelenségének így közvetve az egyik legfőbb okát marketingjének hiányosságaiban látom. A valós gazdasági jelentőségén szimbolikusan messze túlmutató kezdeményezésnek – még ha időleges – sikere reményt ad az idegen országban hagyományait, nyelvét, kultúráját megőrizni igyekvő nemzet sorsát szívükön viselőknak, hogy az összefogás, a magyar és a székely nép egymást segítő küzdelme eredményeként végül megvalósíthatja a közös álmot: az önálló Székelyföld régió megszületését.

A székelyek eredetéről már ősidők óta vita folyik. A középkori királyok mint háttárvédő népet telepítették be őket a mai Székelyföldre, akik egy földrajzilag zárt tömböt alkotnak ma is. A székelyek ma is Attila hunjainak, „Csaba királyfi népe” utódainak vallják magukat. Feladatuk és kötelességük ősidők óta az volt, hogy háború idején a magyar főcsapatok előtt járjanak felderítőcsapatként, béke idején pedig a megszállott területek határait védjék az ellenséges betörés ellen. Így ők és utódaik őrizték a megszállt terület legkeletibb határait. A székelyek szellemi és erkölcsi világa pontosan olyan, mint a külseje: józan és egyenes, reálsan fogja fel az életet, akit nem lehet becsapni. Azt mondják róluk, hogy „két eszük van”, és hogy mikor melyiket veszik elő, azt csak ők tudják. Barátságosak, jó modorúak, akik elítélik a parasztmódot, erős bennük a hazafias és nemzeti érzés, ebben soha semmilyen körülmények között nem ismernek megalkuvást. Az tud igazán bánni velük, aki kiválóbb egyéniség, mint ők, őt elfogadják vezetőjüknek, és engedelmeskednek is neki, de csak ha velük is megosztja az aktuális témát, problémát.

ERDÉLY A ROMÁN FENNHATÓSÁG ALATT
(1920–1941)

Erdély önállósága és vele együtt külön történelme is 1867. február 17-én szűnik meg a legfelsőbb királyi kéziratral, amit az erdélyi országgyűlés és a pozsonyi magyar országgyűlés a VII. törvénycikkkel erősít meg. A törvények innentől kezdve minden nemzetiségűre érvényesek lesznek, viszont a nemzetiségek nem kapnak politikai jogot, mint közösséget nem ismerik el őket. Erdély számára 1867 új történelmi korszak kezdetét jelenti. Az osztrák–magyar kiegyezés értelmében, valamint az unió életbelépésével Erdély Magyarország részeként éli meg az 1867–1918-as korszakot, melynek hatására nagy lépéseket tesz előre a gazdaság és a korszerűsítés terén. Az első világháború kitörése azonban gátat vet ennek, és megállítja Székelyföld felzárkózását.

Az első világháború győztes hatalmai (Nagy-Britannia, Franciaország, Olaszország) és Magyarország mint vesztes állam között létrejön egy megállapodás 1920. június 4-én – a trianoni békeszerződés –, amely Magyarország jelentős részével együtt Székelyföldet is Romániának adományozza. Az 1920-ban Romániához csatolt, a háború előtt „Királyhágón túli országrész” (Erdély) területének lakossága jelentős kulturális, nyelvi és szokásrendszerbeli különbséget mutat a romániai lakossághoz képest, amely különbség a kezdetektől fogva konfliktusok forrása az etnikumok között. A romániai bukaresti központi kormány 1920-tól kiterjeszti hatáskörét Románia új tartományaira, innentől kezdve elnyomja az uralma alá került nemzetiségeket. Az élet minden területén megkezdődik az elnyomás a kisebbségek számára. A román sajtó egyre

szenvedélyesebb hangon ír a székelységet érintő visszaramánosító politikáról, de a román értelmiséget aggodalommal töltik el ennek a nyomásnak a hatásai, aminek hangot is ad egy székelyföldi román lapban, a *Gazeta Ciucului*-ban, 1936. november 15-én: „A székely parasztot – úgy tekintik, mint egy sovíniszta kisebbséget. Minden tettét és gondolatát gyanakodással kísérik. És egyáltalán nem adunk számot maguknak, hogy ez a vad nacionalizmus, mellyel közülünk annyian üldözzük... eltávolítja tőlünk, és ellenséges magatartásba szorítja vissza... Akiben megvan a székely paraszt megértéséhez szükséges kritérium, az tudja, hogy a székely megértést kíván, és békés politikát vár. Azonban nem egy bosszantó politikát. Bánjunk vele emberi módon, másképpen saját házunkban ellenséggé tesszük...”¹

AZ AUTONÓMIA FOGALMA ÉS FEJLŐDÉSE

Az autonómia mint fogalom a köznyelvben a függetlenség, az önállóság jelentésű szavakkal asszociálható, míg politikai és közigazgatási értelemben egy államon belül egyes közigazgatási egységek vagy embercsoportok önálló döntési jogait jelenti, amelyekben az önmagát érintő ügyekben kizárólag ők járhatnak el, valamint jogi értelemben ezen embercsoportok önmagukat saját jogszabályaiknak megfelelően, saját intézményeik révén kormányozhatják.

A 20. század elején a nemzetállamok folyamatos merev elutasításba burkolóznak, elutasítják az autonómiát kérő kisebbségek kérését, melyet a szeparatizmus első lépcsőfokának tekintenek. Az 1990-es évek elején, a kommunizmus bukása után az autonómiára nézve ked-

vezőtlen légkör lassan oldódni kezd, és az átalakuló Európában új lehetőségek bontakoznak ki. Olyan, etnikai alapú autonómiára utaló nemzetközi dokumentumok, politikai nyilatkozatok, ajánlások születnek, amelyek nem jelentenek az államok részére semmilyen számon kérhető kötelezettséget.

Igazi áttörést ehhez képest az ún. Gross-jelentés hoz, melyet az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése 2003. június 24-én fogad el.² A Gross-jelentés Andreas Gross svájci képviselő, az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének volt alelnöke nevéből ered. Négyéves munkájával olyan jól összeszedett és kidolgozott jelentést hoz létre, mely fordulópontot jelent az autonómia lehetséges törekvéseiben. Jelentésében az autonómián belül definiálja a területi autonómia, kulturális autonómia fogalmát, olyan gondolatokat fogalmaz meg, melyek úttörő jelentőségűek. Az autonómiát nem konfliktusforrásként kezeli, hanem a konfliktusok megoldásának forrásaként. Az autonómiát nem az állam szuverenitását kikezdő, szétziláló forrásként, a kisebbségi kérdés megoldásának helytelen formájaként kezeli, hanem olyan megoldást mutat, ami a kisebbségek számára lehetővé teszi jogaik gyakorlását, ezzel egy időben pedig garanciákat biztosít az állam egységére, szuverenitására, valamint területi integritására.

Egy további fontos kérdés az, hogy Románia hogyan viszonyul Székelyföldhöz mint létező régióhoz? Mindannyian tudjuk, hogy Székelyföld igenis egy létező régió, de fontos megmutatni, hogy mi igazolja ezt. Mi is az a régió? Mit takar ez a szó? Ahhoz először is a régió fogalmát kellene tisztázni, meghatározni. A régió nagyon sokféle értelmezésű lehet, sok tanulmány, különböző tudomány foglal-

zik ennek a megállapításával, de konkrét egységes megállapítás, világos és általános érvényű definíció mind a mai napig nem született.

A *régió* szó kapcsán nagyon sok fogalom és megközelítés keveredik egymással. A különböző tudományágak is mind másképpen látják ennek megfogalmazását. Ami viszont mindegyik megállapításban közösnek tűnik, ami majd elvezet valamikor egy egységes definícióhoz, az nem más, mint *egy határon belüli valamiféle összetartozást és ezen alapuló lehatároltságot* jelent.

Minden ország külpolitikáját alapvetően befolyásolja földrajzi fekvése, geopolitikai adottságai, azaz valamely régióhoz, szubrégióhoz való tartozása. Románia helyzete ilyen szempontból igen sajátos. Az ország különböző régiók és nagyhatalmi érdekövezetek találkozásában fekszik. Tekintettel a Fekete-tenger övezetének közelségére, *tranzitország* a *Balkán* és *Nyugat-Európa* között. Románia Közép-, Kelet- és Dél-Európa határán, annak érintkezési sávjában fekszik, ezért stabilizációs szerepe felerősödőben van. Geopolitikai szempontból Románia egyben a stabilitás, a tolerancia országa a kelet–nyugat tengely, valamint az észak–dél gazdasági folyosók és erővonalak mentén. A területét alkotó három történeti tartomány Európa három különböző régiójához köti: a *Havasalföldet a Balkánhoz*, *Moldvát Kelet-Európához*, *Erdélyt pedig Közép-Európához* fűzik történelmi, vallási, kulturális és politikai hagyományai. A román politikai elit mindig tudatában volt e hármas kötődésnek, ezért élt és él bennük a félelem, hogy e különbségek bizonyos történelmi-politikai körülmények között az ország integritását veszélyeztetik.

Székelyföld földrajzi behatárolása sok vita tárgyát képezi. Ami a jelen Székelyföldet illeti, az egykori Magyar Autonóm Tartomány (1952–1960) szerint, vagyis a három megye, Hargita, Kovászna, Maros által alkotott régió szerint határozható meg. Ugyanakkor mértékadó erdélyi politikusok szerint a székelyföldi iroda létrehozásánál „az első probléma, hogy Székelyföld, mint olyan, jogi meghatározásban nem létezik”. Az 1990 és 2002 közötti időszakban a fent említett megyék nem rendelkeztek jól felkészült és megalapozott fejlesztési stratégiával, a fejlesztési terv szükségessége nem is igazán jelent meg a közéleti vitákban. A bekövetkezett változásról 2003-tól beszélhetünk, ennek hátterében az elmúlt tíz évben az egymással szemben álló politikai csoportok között zajló ádáz küzdelem, versengés áll a székelyföldi autonómia és regionális önrendelkezés mellett. Fontos, hogy mindannyian egyetértünk abban, hogy a ma létező Székelyföld területszervezési és közigazgatási kerete hosszú távú fenntarthatóságának szempontjából nem kielégítő. A regionális fejlesztés kereteit a rendelkezésre álló erőforrások és lehetőségek függvényében kell megtervezni, amit egy koherens fejlesztési alapidokumentummal szükséges alátámasztani az európai praxisnak megfelelően. Autonómiaformákról, regionális átszervezésekről beszélni mindaddig, amíg mindez nincs kidolgozva, nem több tüneti kezelésnél.

A jelenleg kormányzó koalíció régióát-szervezési szándékai akár végzetesek is lehetnek a székelyföldi távlati elképzelésekre, amennyiben nincsenek „jól kezelve”.

Első, legfontosabb lépés lenne az önálló programkészítés a három megye szintjén, ami elfogadható a román hatalmi tényezők által, a másik pedig az általános Székelyföld-definíció és állandó egyeztetési fórumok létrehozása. A kommunikációs stratégia kialakítása a régió megyei és helyi önkormányzatai, felsőoktatási intézményei, civil szervezetei között. Fontos lenne a civil szervezetek bevonása, az erdélyi (székelyföldi) önkormányzatok és a civil szervezetek munkájának összehangolása, mely jelenleg még gyerekcipőben jár.

A felsőoktatási hálózat létrehozása a térség önkormányzatainak, civil szervezeteinek első számú prioritását képezte, mára ezek a célkitűzések jórészt teljesültek. Nagyon rossz a közlekedési infrastruktúra, ami a fejlődés egyik akadályát jelenti. A közlekedési infrastruktúra felújítása nélkül a fejlődés üteme nem növelhető. Alkalmi együttműködések léteztek, és ma is léteznek a közlekedési infrastruktúra terén a három megye között, viszont egy jól megalapozott és együttesen elfogadott regionális közlekedési hálózati stratégia mind a mai napig nincs, vagy a kivitelezése akadályoztatott. Az országos közlekedésfejlesztési stratégiákba való beépítésébe nagyobb eséllyel indulna a három megye, ha együttesen összefogva, közös stratégia mentén lépne fel egy gyorsforgalmi út kiépítésére Marosvásárhely–Székelyudvarhely–Csíkszereda–Sepsiszentgyörgy útvonalon.

A RÉGIÓ NEMZETKÖZI KÖZVETÍTŐ SZEREPÉNEK
ERŐSÍTÉSE

Székelyföld ma a romániai hetes számú, ún. Közép régióhoz (Maros, Kovászna, Szeben, Brassó, Fehér megyékhez) tartozik, ami az ország központi részén helyezkedik el, és azért érdekes, mert nem rendelkezik határ menti területtel, ami miatt nem tud részt venni a határ menti együttműködést támogató programokban. Kivételként említhető meg, hogy Hargita megye bekerült a Kárpátok euro-régióba, ami bizonyos forrásokhoz való hozzáférést jelent. Székelyföld nemzetközi közvetítő szerepének növelésére a turisztikai szektorban rejlő potenciál említhető első helyen. Ezen a területen az elmúlt években jelentős változás ment végbe. A „régioimázs” kialakításának szerves része a specifikus termékek előállítása, ezen termékek árusítása, ami Székelyföldön átlagon felüli. Másik fontos tényező a kulturális kapcsolatok, a kulturális örökség, mely a fejlesztés, programkészítés kidolgozása szempontjából idegenforgalmi, turisztikai célt képez. Megvalósítható feladat lenne külképviseleti irodák létrehozása nagyobb nemzetközi központokban. A gazdaság versenyképességének javítása céljából primer ágazatban olyan technológiákra lenne szükség, amelyeknek segítségével versenyképes székelyföldi árut lehet előállítani és szállítani akár az Európai Unió piacára is. A szekunder ágazat teljesítménye kiváló, fejlesztésére további tökebevonásra van szükség. Fontos lenne egy gazdasági, fejlesztési hálózat kialakítása, amely az egész vidéket átfogja, és nyomon követi a vidék településeinek gazdasági fejlesztését.

Másik fontos tényező a mezőgazdaság, amely ugyancsak fejlesztésre szorul,

ebben a szektorban dolgozók száma az országos átlag felett van, cél a gazdasági élet jó megszervezése és fellendítése. A fejlesztési és innovációs tevékenységek még mindig kezdetlegesek, változások már mutatkoznak, de nem képezik még az előre megtervezett regionális stratégiai cél részét. Fontos lenne a székelyföldi megyék fejlesztő intézményeinek összehangolt együttműködése. A munkaerőpiac terén nagy hiányosságok vannak, kevés munkaerő-képzési és -átképzési program működik Székelyföldön a lehetőségekhez és igényekhez képest. A gazdaság munkaerőigényének kielégítésére fejleszteni kell a munkaerőpiac változásához gyorsan alkalmazkodó felnőttoktatási, posztliceális (érettségi utáni) szakképzések arányát.

Az egészségügyi ellátás minden szinten megtalálható az alapellátástól az egyetemig, a népesség egészségügyi mutatói országos szinten mégis igen kedvezőtlenek. Az ellátás minőségének javításához szükség van az intézmények hálózatszerű fejlesztésének összehangolására, egészségfejlesztő programok beindítására. A vidék-város kapcsolat intenzitása jelentősen csökkent, az állami vállalatok megszűnésével csökkent a vidékről városba való utazás, ennek következtében a közlekedési infrastruktúra is leépült, aminek következménye a nehézkes információáramlás. Elsőrendű prioritásként kell kezelni a közlekedési infrastruktúra kiépítését, a vidék és város közti fejlődésbeli különbségek csökkentését, a vidéki térségek felemelkedését szolgáló elérhetőség javítását. Vidéken fontos lenne a falugazda intézmények létrehozása saját és uniós források bevonásával.

Székelyföld régió sorsának alakításában az ott élő emberek nagy része saját

szavazatával mind a mai napig igen kevés alkalommal szólhat bele a döntéshozatalba. Nem alakultak ki azok a közvetlen csatornák – a központi államberendezkedés miatt –, amelyek lehetővé tennék a lakosság bevonását a döntéshozatalba, ez jól irányzott adminisztratív intézkedéssel viszont kiküszöbölhető, és jelentős eredményt lehetne elérni vele.³

A ROMÁNIAI RÉGIÓK JELENLEGI HELYZETE
AZ ÁTALAKÍTÁS ELŐTT

A legfrissebb állás szerint Romániában az egyik legégetőbb probléma a fejlesztési régiók átalakítása. A román parlament még idén elfogadja a közigazgatási régiók létrehozásáról rendelkező törvényt, és jelenleg még nem tudni, hogy hány régióra osztják az országot, és mi lesz az egyes térségek központja. Annyi bizonyos, hogy nem etnikai alapon hozzák létre ezeket a régiókat. A jelenlegi fejlesztési régiók nem felelnek meg a földrajzi, történelmi, kulturális, gazdasági-társadalmi uniós kritériumoknak. 1997-ben a román kormány elfogadta Románia Régiófejlesztési Zöld Chartáját, 1998-ban pedig megalkották a fejlesztési stratégiák végrehajtásához szükséges intézményi és jogi keretet, a 315-ös törvényt, az akkor elfogadott nyolcrégiós felosztás érdemi vita nélkül került be Románia jogrendjébe. Ez az ideiglenes felosztás megoldásként került be akkor Románia európai uniós csatlakozási szerződésébe, ami nem szolgálta a gyengén fejlett területek felzárkóztatását, sőt a régiókon belül fokozódott a szegény megyék leszakadása, valamint a gazdag régiók még gazdagabbak, a szegények még szegényebbek lettek. Az Európai Bizottság már jóval korábban, 2006-ban felszólította Romániát, hogy a régiókat alakítsa át, Bu-

karest pedig kötelezettséget vállalt, hogy 2014-ig a brüsszeli kérésnek eleget is tesz. A felszólítás ellenére most úgy néz ki, hogy Románia nemhogy nem tett eleget ennek a kérésnek, hanem az átalakuló régióknak még közigazgatási hatáskört is adnak, ami annyit jelent, hogy az Európai Unió nem szólhat bele az ország adminisztratív felosztásába, ehhez viszont jelenleg módosítani kell az alkotmányt.

A legújabb értesülések szerint a jelenlegi kétharmados parlamenti többséggel rendelkező kormány, a Szociálliberális Unió (USL – Uniunea Social Liberală) kormányfője, Victor Ponta úgy fogalmazott, hogy a jelenlegi 8 fejlesztési régió túl nagy, ezért nem ezek alapján kellene átszervezni az ország közigazgatását, hanem 10-12 közigazgatási régiót kellene létrehozni. Úgy nyilatkozott, hogy szerinte nem kell megvárni a jövőre esedékes alkotmánymódosítást, amely lehetővé teszi, hogy közigazgatási régiók alakuljanak, hanem a 315-ös törvény módosításával el lehet indítani a decentralizáció folyamatát, és javítani lehet az európai források felhasználásának hatékonyságát. A jelenlegi kormány azért siet ennyire a régiósítással, mert attól tart, hogy az alkotmánybírók által kimondott népszavazási küszöb, amely a jelenlegi 50 százalékról 30 százalékra csökkenne, csak egy év múlva lenne alkalmazható, ezáltal meghiúsulhat az alkotmánymódosítás, vagyis a népszavazás akár érvénytelen is lehet a nehezen teljesíthető 50%-os küszöb miatt. A kormányfő szerint az őszi parlamenti ülészak legfontosabb feladata, hogy megoldják a régiók közigazgatását.

Románia az ország 41 megyéjét 8 fejlesztési régióra osztotta, amelyből a főváros önállóan pályázik uniós támo-

gatásokra. A romániai magyar politikai szervezetek elfogadhatatlannak tartják és ellenzik a nyolc fejlesztési régió alapuló közigazgatási felosztást, a fejlesztési régiók közigazgatási hatáskörrel való felruházását, mivel attól tartanak, hogy a magyarság politikai súlyvesztéséhez vezetnek, hogy kiszorulnak a regionális döntéshozatalból.

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) helyi népszavazásokat kezdeményez a régióát szervezés ügyében, mert a közigazgatási átszervezés nem valószínű meg a polgárok megkérdezése nélkül. Ezért aláírásgyűjtésbe kezdett a népszavazás kiírása érdekében mind Székelyföldön – Maros, Kovászna –, mind a Partiumban – Bihar, Szatmár, Szilágy megyékben. A lakosoknak arra kell választ adniuk, hogy támogatják-e a közigazgatási régiók megalakítását, illetve a településnek milyen régiókhoz kellene tartoznia? A jelenlegi nyolcas régiófelosztást a magyar politikai szervezetek ellenzik, mert ez a román többségű régiókba olvasztaná be a magyar lakta térségeket. Az RMDSZ vezetői az ország regionális átszervezésében jó kiindulópontnak tekintik az általuk korábban benyújtott törvénytervezetet, feladatuknak tekintik, hogy partnereket találjanak a 16 régiós átszervezési tervhez, amihez több javaslatot is kidolgoztak már. Az RMDSZ elnöke, Kelemen Hunor arról tájékoztatót, hogy ők a fokozatos elvét követik, vagyis a népszavazások előfeltételül szolgáló aláírásgyűjtés után a helyi önkormányzatok állásfoglalást fogalmaznak meg, amelyben kinyilvánítják, hogy az adott település hová szeretne tartozni. Ezt követően kerülhet sor utcai tüntetésekre. Gazdasági érvekkel támasztják alá azt, hogy a székely megyék ne maradjanak a jóval fejlettebb Brassó

és Szeben árnyékában. Az egyik ilyen fontos és elengedhetetlen szakmai érv, hogy Brassó és Szeben megye kiugró teljesítménye miatt, jobb gazdasági-társadalmi mutatóik okán, nem férnek hozzá megfelelő támogatási forrásokhoz a hátrányos helyzetben lévő területek, vagyis a régió mintegy 70%-a. Jelentős fejlettségbeli különbségek vannak, amelyek az előrejelzések szerint tovább fokozódhatnak, a munkatermelékenység vagy a GDP/fő tekintetében például: míg Brassóban egy foglalkoztatottra több mint 175 000 lej jut, addig Kovászna esetében ez az érték a magas munkanélküliségi ráta miatt csupán 132 000 lej körül mozog. A területi egyenlőtlenségek növekedése a falvak vagy a kisebb városok elnéptelenedéséhez vezethet. Hátrányos lehet a régióra nézve Brassó és Szeben városának kontraproduktív versengése. Viszont egy másik szakmai kérdés az, hogy miért lenne jó, ha Kovászna és Maros megye mellett Beszterce megye is a Székelyföldet magában foglaló régióhoz tartozna. Legfontosabb érvek egyike, hogy közel azonos gazdasági teljesítményről beszélhetünk, viszonylag homogén térségről van szó, a megyei szintű kapcsolatok és a közös programok régiós szintre emelhetők. A régióközpont Marosvásárhely lenne, ami a régió középpontjában helyezkedik el, és így mindenki számára jól elérhető lenne. Szerkezete tökéletesen megfelelő méret és népesség szempontjából az európai uniós előírásoknak, de van köztük egy mentalitásbeli és kulturális közelség is, amely támogatja a regionális törekvéseket. A négy megye között viszonylag jó az európai út (E578), valamint a vasúti kapcsolatrendszer is (400-as vasútvonal). Az RMDSZ szerint szakmai alapon nyugszik a párt érvelése a régiók tekintetében, a gazdasá-

gilag fejletlen megyék helyzetére helyezi a hangsúlyt, és nem etnikai problémákra. Célja, hogy több pénz jusson az emberek zsebébe, akár magyarok, akár románok.

Az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) elnöke, Toró T. Tibor szerint a történelmi régiók visszaállításáért szállnak síkra. Hat régiót képzelnek el Erdélyben: Bánság Temesvár központtal, Partium Nagyváradal, Közép-Erdély Kolozsvárral, Dél-Erdély Nagyszebennel, Székelyföld Marosvásárhellyel a centrumában. Az utolsó a legfontosabb régió, mert ebben van magyar többség. Az EMNP szerint korábban Erdély 119 településén tüntettek a román kormány régiósítási terve ellen, valamint az autonómia mellett. A tiltakozók több helyen is, de egyöntetűen „Székelyföld nem Románia” jelszavát skandálták. A különböző helyszíneken felolvasták kiáltványukat, melyben követelik, hogy Székelyföld legyen egységes autonóm közigazgatási régió, Kolozsvár Erdély fővárosa, Partium egy egységes, sajátos jogállású, többnyelvű közigazgatási régió. Az EMNP elnöke kifejtette, hogy mindaddig nem lesz társadalmi béke Romániában, amíg Székelyföld nem nyeri el területi autonómiáját.

A Székely Nemzeti Tanács (SZNT) számára a Hargita, Kovászna és Maros megye által alkotott régió is elfogadhatatlan lenne. A Székelyföld területi autonómiájáért küzdő SZNT leválasztaná Székelyföldről azokat a területeket, amelyeket az 1958-as megyésítéskor csatoltak a három megyéhez, a magyarok arányának rontása céljával. Míg a történelmi Székelyföldön 73,5 százalékos a magyarság aránya, addig Hargita, Kovászna és Maros megyében ez már csak 57 százalékos lenne. Ha e három megye még Beszterce-Naszód megyével alkotna közös régiót, a magyar-ság részaránya még inkább csökkenne,

csupán 46 százalékot tenne ki. Az SZNT szerint a román kormány régiós terveihez pusztán ürügyként használja az uniós pénzalapok lehívására, valamint annak állítólagos hatékonnyá tételére történő törekvést. A valódi indítók nem más, mint a székelységet egy olyan közigazgatási egységbe sorolni, ahol kisebbségbe kerülve kiszorul a saját közösségi életét meghatározó döntésekből. Az SZNT 2013. október 27-ére meghirdette „A székelyek nagy menetelését” az egységes, önálló, autonóm Székelyföldért, a Brassót Bákóval összekötő 11-es országút 53 kilométeres székelyföldi szakaszán. Izsák Balázs úgy fogalmazott, hogy az összefüggő menetoszlop azáltal alakul ki, hogy várhatóan az oszlopok vége el sem indul, mivel az egymással szemben haladó menetek eleje már összetalálkozik, így kívánnak üzenni a bukaresti kormánynak: *a székelyek szembe-szegülnek Bukarest erőszakos asszimilációs ter- vével*. A nagy menetelés megtörtént, és a SZNT mellett valamennyi erdélyi magyar politikai szervezet is ott volt a helyszínen. Emellett szimpátiatüntetések is voltak a világ különböző országaiban: az Amerikai Egyesült Államokban, Magyarországon, Svájcban, és még számos helyen. A tüntetés 14 helyszínéről két irányba 26 menetoszlop alakult ki, amelyek 2-3 km-es menetelés után értek szembe egymással. Egyes helyszíneken, a rétyi keresztútjánál, Kézdivásárhelyen, valamint a felvonulás két végpontján, Kőkösön és Bereckben 250 méter hosszú székely zászlót is kifeszítettek, de emellett baszk, katalán, skót és dél-tiroli zászlókat is látni lehetett, olyan európai közösségeknek a zászlaját, amelyek szolidaritást vállaltak a székelységgel az autonómia eléréséért folytatott küzdelemben. A tüntetők magyar, román és angol nyelvű feliratokon üzenték: „Autonó-

miát akarunk, nem függetlenséget! Románia a mi országunk is!”, valamint kiáltványban erősítették meg igényüket. Az erdélyi magyar politikusok egymás után szólaltak fel az esemény kapcsán, mindenki kifejtette saját pártja véleményét, de egy dologban minden erdélyi magyar politikai párt egyetértett: nem engedhetik meg, hogy a jelenlegi kormány végrehajtsa a számukra előnytelen, sőt, a jól kifundált regionális átszervezést. Követelik közösségi jogaikat, ami közül is a legfontosabbat, az autonómiához való jogukat, nem akarnak tovább kiszolgáltatottságban és alárendeltségben élni, ahogy lassan az elmúlt száz évben tették, amit rájuk kényszerítettek, és nem akarnak tovább román asszimilációs törekvéseket. Ígéretet tettek, hogy közösen, az összes erdélyi magyar politikai párt véglegesít egy egységes autonómiatervezetet, amit közösen alá is írnak. Semmi mást nem akarnak, csak azt, hogy Bukarest tartsa be az 1919-ben a nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettségeit, vagyis a párizsi kisebbségi szerződésben vállalt autonómiajog garantálását a székelységnek. Nem szeretnének tovább olyan Európában élni, ahol kettős mércével mérik az emberi jogokat. Fontos, hogy észrevegyük az üzenetét ennek a megmozdulásnak, mely nemcsak nekünk, hanem Brüsszelnek is szól, azt, hogy nincs lehetetlen, csak akarva tenni kell érte, és hogy minden magyar szív együtt dobban, bárhol is legyen, a világ bármely részén, ha a közös ügy megköveteli ezt. Ha Románia semmilyen módon nem hallja, Brüsszelnek muszáj meghallania üzenetüket, mert az állampolgári kezdeményezés nem csak a magyarokról szól.

Mindannyian izgatottan és eltökélten várjuk, hogy a kétharmados parlamenti többséggel bíró román kormány mikor

fogad el egy egységes autonómiatervezetet, valamint regionális átszervezési megoldásokat. Azt viszont tisztán és világosan látniuk kell a romániai magyar politikai pártoknak: a Romániai Magyar Demokrata Szövetségnek (RMDSZ), a Magyar Polgári Pártnak (MPP), a Székely Nemzeti Tanácsnak (SZNT) és az Erdélyi Magyar Néppártnak (EMNP), hogy céluk elérése érdekében itt is össze kell fogniuk, és egységesen kialakított, megfogalmazott autonómia-tervezetet, valamint regionális átszervezési megoldásokat kell létrehozniuk. A különböző véleménynyilvánítás, sajátos elképzelés, etnikai alapon nyugvó megközelítés, ha nem egységes, nem fog működni. A feladat első része – „a nagy menetelés” – megtörtént, de vár az újabb és újabb, és ki tudja még hány feladat vagy megoldás, amely, ahogy most is bebizonyosodott, csak egységes erővel, humánusan és szakmailag felkészülten valósítható meg.

BRÜSSZELI KÉPVISELETI TÍPUSOK

A brüsszeli regionális képviselőlet szerint az első regionális képviselőletek 1980-ban alakultak Brüsszelben. Ma már nagyon sok európai régió, de nem uniós tagállam régiói is képviseltetik magukat, számuk folyamatosan nő, jelenleg közel 250 képviselőlet működik. A brüsszeli képviselőleti típusok⁴ – attól függően, hogy mekkora a képviselőlet, illetve hány embert foglalkoztatnak az irodák – különböző feladatokat és stratégiákat látnak el. Az irodák nagysága általában 10 és 2600 m² között mozog, a képviselőletben dolgozó személyek száma 1-től 35-ig terjed, éves költségvetésük 42 000 és 1 900 000 euró között van.

Regionális-helyi önkormányzati képviselőlet úgy alakul, hogy ezek az intézmé-

nyek egy várost vagy egy régiót képviselnek. Ez a modell főképp a regionalizált államokra jellemző, de ugyanakkor nagyobb városok képviseletei is megtalálhatók (például Bécs, London, Prága stb.).

Regionális-helyi önkormányzatok társulásai: Hasonló érdekeket képviselő területi egységek képviseletei (gazdasági, politikai, kulturális, földrajzi hasonlóságok). Fő feladatuk a lobbizás az Európai Unió intézményei felé, illetve a régiójuk képviselete (főleg dán és svéd képviseletekre jellemző). Közösén nyitják, illetve működtetik az irodát.

Határokon átnyúló regionális együttműködési képviseletek: Az Európai Unió különböző országaiból, de közös határral rendelkező régiók képviselete. Ezek a régiók hasonló érdekeket képviselnek, együttesen lépnek fel közös kezdeményezéseik érdekében. A régióknak általában saját alkalmazottjaik és nevük van (például osztrák–olasz Tiroli vagy Saint Petersburg, a délkeleti finn képviselet, az angol Essex vagy a francia Picard).

A társulási/szövetségi irodák a helyi, illetve regionális hatóságok szövetségeit képviselik. Legfontosabb céljuk a lobbizás, illetve információkat gyűjtenek a támogatási projektekről, például a svéd helyi önkormányzatok szövetsége angol helyi hatóságok képviselete. A közös képviseleti irodák esetében anyagi megfontolásból több önálló képviselet egy irodában működik, mint például a Szlovák Régiók Háza, Országos Megyei Tanácsok Szövetsége – Uniunea Nationala a Consiliilor Judetene din Romania (UNCJR). Ezek a szervezetek megosztják egymás között a működési költségeket. A képviselet feladatkörei közé tartoznak az alábbiak, amelyek függnek az anyagi támogatásoktól és alkalmazottjaik számától is.

Az egyik legfontosabb feladata az információk szerzése/elemezése/megfigyelése, illetve továbbítása a régió felé. Az információk előbb-utóbb eljutnak a tagállamok régióiba, de a képviselete lehetővé teszi a gyorsabb információszerezést, és gyakran segít olyan információk megszerzésében, amelyek fontosak a régiók számára, és amelyek másképp nem vagy nagyon nehezen jutnának el a régióba. Az iroda mindig naprakész információkkal kell, hogy rendelkezzen az Európai Unió által nyújtott lehetőségekről.

A másik fontos feladata a lobbizás, az érdekérvényesítő tevékenység. Célja, hogy meggyőzze, befolyásolja a döntéshozókat a régió álláspontjának és érdekeinek megfelelően. Ez a tevékenység főképp a Régiók Bizottságában zajlik, nincs kompetenciája törvényhozatal terén, de fontos a regionális lobbitevékenységek biztosításában. A lobbizásnak természetesen az Európai Tanács és az Európai Bizottság felé is kell irányulnia.

A harmadik fontos feladat a *hálózatépítés* (networking). A képviseletek között kialakult szoros együttműködések és szövetségek száma folyamatosan növekedőben van. Egyre több az olyan pályázati kiírás, ahol több régió (megye) társulása vehet részt. Ez az Európai Unió területi kohéziós és együttműködési politikájának következménye. A legjobb pályázatok feltérképezéséért nem mindig azonos felépítésű irodák pályáznak, hanem olyan irodák is társulnak, amelyek semmilyen téren nem hasonlítanak egymásra.

A brüsszeli irodáknak fontos szerepe van a kapcsolatok kialakításában, építésében és működtetésében. Lényeges körülmény, hogy 2014-ben új európai költségvetési időszak kezdődik. Épp most

kell jelen lenni, néhány képzett fiatal szakembernek bejárni az európai régióhoz, barátokat szerezni, megtudni azokat a pályázati rendszereket, amelyek nem a nemzeti kormányon keresztül mennek be, hanem közvetlenül Brüsszelen belül pályázható rendszeren, ha szükség van több megye, régió összefogására, akkor megteremteni ennek a lehetőségét, partnereket szerezni, bekerülni egy olyan elit csapatba, ahonnan kimaradni kár. „A brüsszeli iroda olyan, mint a Yellow Pages, ha valaki nincs benne, akkor nem is létezik. Ha Brüsszelben nincs valakinek regionális képviseleti irodája, akkor az nem létezik.”⁵

Forrásokról való tájékoztatás, források bevonása: A brüsszeli iroda segítségével a pályázatokhoz szükséges elengedhetetlen információk időben eljutnak a régióba. Az irodák beszerzik a pályázat megírásához szükséges információkat, ugyanakkor az irodák egymástól kérhetnek tanácsot a pályázatok megírására és kivitelezésére. Számos iroda nagyobb tapasztalattal rendelkezik ezen a területen. A tanácsadási szerep jelentősége is növekszik. Az európai uniós csatlakozás után egyre több regionális képviselőnek (politikai, civil szféra, vállalkozó) kell felvennie a kapcsolatot az uniós intézményekkel. Ezáltal az iroda biztosítja a regionális képviselők és az uniós intézmények közti kapcsolatot. Ugyanakkor a Régiók Bizottságában történő munkáról tájékoztatják a megye politikusait, akik az információk alapján jobban fel tudnak készülni bizonyos témákban.

A képviselet (promotálás) azt jelenti, hogy az irodának folyamatosan promotálnia kell a régiót (befektetési lehetőségek, turisztikai attrakciók, együttműködési lehetőségek stb.). Ezeket szórólappal,

programokkal, kiállításokkal, turisztikai vásárokon való részvétellel tudja megvalósítani. A gyakornoki munkára, képzésre számos képviselet gyakornoki programokat biztosít. Lehetőséget tud biztosítani a megyéből érkező bizonyos célcsoportok számára, akik szeretnék megismerni az európai uniós intézményeket, illetve azok működését. Többek között szemináriumokat tart az iroda a folyó projektekről vagy azok ötleteiről. Ez a tevékenység kiemelten fontos, mert a potenciális partnereket az ilyen szemináriumokon lehet leginkább felfedezni.

SZÉKELYFÖLD BRÜSSZELI KÉPVISELETE

A romániai politikában a – területi és személyi elvű – autonómia kérdése, a decentralizáció, valamint Székelyföld kérdése különböző intenzitással visszavisszatérő kérdés. Az utóbbi időben Románia közéletét a regionális átszervezés, az alkotmánymódosítás és az autonómia körüli vita dominálja. A székelyföldi iroda megnyitása is ebbe a sorozatba tartozik. A Székelyföld Brüsszeli Képviseleti Irodát, amelynek a Magyarországi Régiók Brüsszeli Képvisellete adott otthont, Kovászna és Maros megye részéről a Nyáradmenti kistérség önkormányzata hozta létre a magyar kormány támogatásával. Az iroda 2011. június 1-jén nyitotta meg kapuit Európa fővárosában, Brüsszelben a Magyar Régiók Házában. Demeter János ötletgazda mellett a kezdeményező Tamás Sándor és Antal Árpád akkori háromszéki RMDSZ-tagok voltak. Demeter nyilatkozata szerint ragaszkodtak ahhoz, hogy Magyarország európai uniós elnöksége alatt nyissák meg az irodát, melynek feladata lesz „összegyűjteni, feldolgozni és továbbítani az Európai Unió intézményeivel,

ezek politikájával kapcsolatos információkat, tájékoztatni az önkormányzatokat az Európai Parlament, az Európai Bizottság, a Régiók Tanácsa és más európai uniós intézmények döntéseiről, hozzáférni a közösségi pályázatokhoz, és támogatni a helyi érdekeltségű projekteket.”⁶

Az iroda védnökségét Tőkés László, az Európai Parlament alelnöke, Winkler Gyula (RMDSZ, EPP – European People’s Party), valamint Sógor Csaba (RMDSZ, EPP) romániai magyar európai parlamenti képviselők vállalták. Demeter János, Kovászna Megye Tanácsának alelnöke köszöntője után a magyar kormány részéről Semjén Zsolt mondott ünnepi beszédet. Ezután Tőkés László alelnök és Sógor Csaba RMDSZ-es képviselő következett, majd Tamás Sándor Kovászna megyei és Borboly Csaba Hargita megyei tanácselnökök üdvözölték az egybegyűlteket. Marosszék képviselőjében Péter Ferenc, Szováta polgármestere üdvözölte az iroda megnyitását, gratulált a két megyének. A felszólalások során mindenki kifejtette véleményét az irodával kapcsolatban. Semjén Zsolt, Magyarország miniszterelnök-helyettese elmondta, hogy a 21. század az identitások százada, ahol minden nemzeti közösség igyekszik megjeleníteni sajátosságait, az, hogy Székelyföld is megjeleníti saját érdekeit és értékeit Brüsszelben, nem egy különleges dolog, hanem a legtermészetesebb. Mindenki számára világos kell, hogy legyen, hogy Románia nem lehet sikeres ország a romániai magyarság boldogulása nélkül, a romániai magyarság sem tud boldogulni, ha Románia nem sikeres ország. Javára válik a székelységnek, hogy uniós forrásokat próbál a Székelyföldre vinni, ami teljesen összhangban áll az Európai Unió gyakorlatával.

Érték az, amit a székelység ad az emberiség számára. Tőkés László üdvözlőbeszédében felemlítette az iroda megnyitásának kapcsán keltett román politikai hisztériát, valamint azt, hogy Székelyföld igenis létezik azáltal, hogy az irodanyitás is tényszerűen bizonyítja létét. Románia is, Magyarország is büszke lehet Székelyföldre, annak sokszínűségére, és a kételkedőket meghívta Székelyföldre, hogy győződjenek meg a valóságról. Sógor Csaba szerint Székelyföldnek hídnak kell lennie Erdély és Brüsszel, Románia és Magyarország között, majd az aktuális helyzetet ecsetelte. Tamás Sándor, Kovászna Megye Tanácsának elnöke beszédében rámutatott arra, hogy Székelyföld sokat tud mondani, de lehetőséget kellett erre teremteni. Székelyföld nemcsak szimbolikusan akar Európához tartozni, hanem gyakorlatilag is. Borboly Csaba, Hargita Megye Tanácsának elnöke a székelyföldi megyék összefogását emelte ki, hangsúlyozta, hogy az a pénz, amit az iroda segítségével Székelyföldre vonzanak, az mind Románia nemzetgazdaságát gyarapítja. A megőrzött székelyföldi tájjal a térség Európa zöld szíve kíván lenni. Péter Ferenc, Szováta polgármestere, a Székelyföldi Önkormányzati Tanács elnöke reményét fejezte ki az iránt, hogy a Maros megyeiek is megértik az iroda hasznát, és részt vállalnak belőle. Demeter János, az iroda ötletgazdája hangsúlyozta, az iroda nemcsak a székelyföldi magyaroké, hanem minden Székelyföldön élő emberé, a partnerré válás nem politikai, hanem szakmai kérdés. Füzes Oszkárt, Magyarország romániai nagykövetét becértették a román külügyminisztériumba az iroda megnyitásának kapcsán. Románia ezúttal aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy a brüsszeli Magyar Régiók Háza

otthont ad egy hivatalosan nem létező, több romániai megyét magában foglaló térség irodájának.

Az európai uniós gyakorlat szerint a tagállamok elismert régiói nyithatnak érdek-képviseleti irodát Brüsszelben, maga Románia is elismeri azt, hogy európai szinten a törvényesen létrehozott közigazgatási egységek képviseltesék magukat, ám a román külügyminisztérium álláspontja szerint Románia nem ismeri el Székelyföldet ilyen önálló egységnek. Számos román politikusban heves reakciókat váltott ki az iroda megnyitása, valamint az a tény, hogy ez az iroda miért éppen a brüsszeli Magyar Régiók Házában működik. Csakhogy megkérdőjelezhető akkor az is, hogy 2002 óta a német Brandenburg tartomány által biztosított helyiségben mit keres a romániai Középső Fejlesztési Régió, vagy éppen a százok által lakott megyék, Brassó és Szeben egy német állam által támogatott székházban. Román politikusok azonnal a román kormány határozott válaszlépését követelték, illetve provokációnak és ostobaságnak nevezve elítélték az iroda megnyitását. A politikával átfűtött, elítélő román nyilatkozatokkal szemben a magyar érvek inkább a pragmatizmus talaján állva hangsúlyozták az iroda megnyitásának előnyeit, elsősorban a lobbizás, az európai uniós források hatékonyabb megszerzése terén.

A Székelyföld Képviseleti Iroda megnyitása azt jelzi, hogy bár a kisebbségi érdekek európai képviseletének korlátozottak a lehetőségei, mégis lehet növelni ezek mozgásterét. Az iroda körüli nézetek ütközésének eredményeként tudható be többek között, hogy Székelyföld kérdése ismét terítékre került, és így a román közvélemény szélesebb körben is tudomást

szerezett a magyar igényekről, elképzelésekről. Önmagában a brüsszeli képviselet nem jelent sokat, ha itthonról nincs megfelelő támogatás. A jövődöbéli Székelyföldi Nagykövetség alapjait most kell letenni, fontos tényező, hogy kineveljünk igen magasan kvalifikált diplomatákat, hiszen ilyen munkában csak és kizárólag ilyen végzettségű szakemberek vehetnek részt. „Fontos tényező, hogy alacsony költségvetés mellett is a képviseletnek nagy profizmussal kell rendelkeznie. Csak így lehet igazán és érdemesen képviselni a Székelyföldet.”⁷

ÖSSZEGZÉS A SZÉKELYFÖLD BRÜSSZELI KÉPVISELETÉNEK JELENLEGI HELYZETÉRŐL

A Kovászna Megyei Tanács által 2008-ban megszavazott brüsszeli iroda létrehozása, valamint 2011 tavaszán a Megyei Tanács által meghozott döntés alapján megszületett Székelyföld képviselete Brüsszelben. Az iroda megnyitása óta eltelt két év történéseivel, az iroda tevékenységével, működésével kapcsolatban nem sok mondható el. Miután Demeter János, Kovászna Megye Önkormányzatának volt alelnöke (háromszéki) kilépett a testületből, és nem pályázott újabb tanácsosi mandátumra, a brüsszeli iroda felügyeletével mást kellett megbízni, ő tovább nem láthatja el ezt a feladatot. A Kovászna Megyei Tanács tagjai 2012 decemberében arról szavaztak titkos szavazással, hogy kit jelöljenek ki az önkormányzat részéről a Székelyföld Brüsszeli Képviseleti Iroda működésének felügyeletére. A hozott döntés alapján végül is Tatár Márta RMDSZ-tanácsstagnak jutott ez a szerep. A tanácsulésen kisebb politikai csatározás alakult ki, miután a Magyar Polgári Párt frakcióvezetője,

Kulcsár Terza József kifogásolta, hogy az elmúlt években a brüsszeli képviseleti iroda ügyében nem történt konkrét előrelépés, tevékenysége tekintetében nincs haladás. Azt is kifogásolta, hogy a személy kijelölését illetően nem előzte meg az erre a célra felállított bizottság döntése, valamint javasolta, hogy az új felügyelőnek szabjanak határidőt a működési stratégia kidolgozására, hozzanak létre egy bizottságot, amely ellenőrzi a koordinátor munkáját. Tamás Sándor, a megyei tanács elnöke leszögezte, hogy a tanács tag feladata nem az iroda vezetése lesz, hanem a felügyelete, úgyszintén nincs szükség külön bizottságra, amely ellenőrzi majd munkáját, ez a közgyűlés feladata lesz, valamint az egység működési költségeit az önkormányzat fedezi. Többek között az elnök azt is megjegyezte, hogy az MPP-frakció vezetője nemzetstratégiai kérdést csinál az iroda működéséből.

A viták és a jelenlegi helyzet ellenére úgy gondolom, hogy az iroda kezdeményezése, lassan induló nehézségei után is létezése, valamint „a székelyek nagy menetelése”-nek üzenete arra biztat mindenkit, hogy kiálljon egy nemzet érdekei mellett, és reményt adjon mindenkinek, aki szívén viseli egy nemzet sorsát, amely próbálja megőrizni hagyományait, és erősíteni a hitet a magyar és a székely nemzet közös álmában: az önálló Székelyföld régió megszületésében.

JEGYZETEK

- ¹ Bognár Zoltán: *Kisebbségi autonómiák és a kisebbségek érdekeit szolgáló regionális autonómiák az Európai Unió tagállamaiban*. RMDSZ Ügyvezető Elnöksége Kiadó, 2007, 1–32. o.
- ² Görömbei Sára: *A Gross-jelentés – Az autonómia mint megoldás az európai konfliktusokra*. Magyar Kisebbség, 2003/2–3., 350. o.
- ³ Szabó Pál: *Régió: „meghatározott területi egység”*. In: *Régiók távolról és közelről*. Regionális Tudományi Tanulmányok 12., ELTE Regionális és Földrajzi Tanszék és az MTA-ELTE Regionális Tudományi Kutatócsoport Kiadványsorozata, 2005, 7–63. o.
- ⁴ Interjú Demeter János (korábbi háromszéki alelnök) által kapott dokumentumok alapján. 2013. Uo.
- ⁵ Kántor Zoltán: *Székelyföld brüsszeli képviselete*. Gyors elemzés, 2011/11. www.kulugyiintezet.hu/pub/displ.asp?id=NTRQKA
- ⁷ Interjú Demeter János... , i. m.

TOVÁBBI FELHASZNÁLT IRODALOM

- http://mandiner.hu/cikk/20130721_szekelyfold_nem_romania_119_telepulesen_tuntettek_a_regiositas_ellen
- <http://erdely.ma/kozeletunk.php?id=147484>
- www.hirado.hu/Hirek/2013/08/16/19/Romaniai_regiok_helyi_nepszavazasokat_kezdemnyez_az_RMDSZ.aspx
- <http://eurocom.wordpress.com/2013/08/12/amagyar-autonom-regio-romaniai-sztalinistakiserlet-megismetlese-a-jelenlegi-szekelyfolddel-a-jovo-heti-marosfoi-nyari-egyetem-egyik-temaja-romania-libera/>
- http://no1.hu/kulfold/bukarest_siet_a_regiositassal?ref=sso
- www.szatmari-monitor.ro/2013/08/ponta-szerint-10-12-kozigazgatasi-regiot-kellene-letrehozni-romaniaban/